

Reykjavík, 27. október 2026
USK26100166

Reykjavíkurtjörn – Umsókn um framkvæmdarleyfi

Á embættisafgreiðslufundi skipulagsfulltrúa 27. október 2026 var lögð umsókn Eignarsjóðs Reykjavíkurborgar um framkvæmdarleyfi varðandi Reykjavíkurtjörn. Fyrirhugað er að endurgera og stækka Litla hólma í suðvesturhluta Reykjavíkurtjarnar, við Ísbjarnarflöt, ásamt því að bæta við tveimur nýjum hólum í nágrenni hans. Núverandi hólmi er illa farinn vegna rofs og sigs og hefur minnkað verulega. Umsókninni fylgja tvær umsagnir, ein frá náttúruverndarstofnun og önnur frá náttúrufræðistofnun ásamt glærukynningu á fyrirhugaðri framkvæmd.

Aðalskipulag Reykjavíkur 2040

Loftmynd að tjörninni

Loftmynd sem sýnir fyrirhugaða framkvæmdir

Skipulag í gildi

Aðalskipulag: Í gildi er Aðalskipulag Reykjavíkur 2040, samþykkt í borgarstjórn Reykjavíkur þann 19. október 2021 og birt í B-deild stjórnartíðinda þann 18. janúar 2022. Skv. aðalskipulaginu tilheyrir tjörnin borgarhluta 2. miðborg

Tjörnin og vatnsmýrin er hluti af (HV1) hverfisverndarsvæði sem er svæði þar sem sveitarstjórn hefur sett ákvæði um hverfisvernd til að vernda sérkenni eldri byggðar eða annarra menningarsögulegra minja, náttúruminjar, landslag eða gróður vegna sögulegs, náttúrulegs eða menningarlegs gildis, án þess að um friðun sé að ræða samkvæmt öðrum lögum (gr. 6.3.i. í skipulagsreglugerð). Í tjörninni og vatnsmýrinni er mikið fuglalíf, varpland í miðri borg. Líklegt er að botnleðjan geymi upplýsingar um landnám, gróðurfarssögu og jarðsögu.

Tjörnin er einnig skilgreind sem Vötn, ár og sjór (V). Vatnsfletir núverandi og fyrirhugaðra vatna, fallvatna og sjávar, þar með talin lega þeirra vegna stífla, breytinga á árfarvegum og landfyllinga.

Reykjavíkurtjörn er einnig skilgreint sem opin svæði (OP7). Svæði fyrir útivist, aðallega í tengslum við þéttbýli, með aðstöðu sem almennri útivist tilheyrir, svo sem stígum og áningarstöðum, auk þjónustu sem er veitt á forsendum útivistar (gr. 6.2.i. í skipulagsreglugerð).

Jafnframt er Tjörnin skilgreind sem önnur náttúruvernd (ÖN“). Svæði svo sem jarðmyndanir og vistkerfi sem njóta sérstakrar verndar samkvæmt lögum um náttúruvernd. Jafnframt svæði sem skilgreind eru í verndarflokki í verndar-orkunýtingaráætlun (gr. 6.3.e. í skipulagsreglugerð).

Reykjavík

Deiliskipulag: ekki er til deiliskipulag fyrir svæðið

Lýsing á framkvæmd

Framkvæmdin felst í uppbyggingu þriggja hólma, samtals um 400 m² að flatarmáli. Núverandi hólmi verður endurgerður og stækkaður í um 100 m² og tveir nýir hólmar verða myndaðir, annar um 100 m² og hinn um 200 m². Hólmarnir verða um 60 cm háir, með náttúrulegu formi og aflíðandi bökkum. Á milli þeirra verða mótaðar grynningar með um 30–40 cm vatnsdýpi til að skapa skilyrði fyrir votlendisgróður. Bakkar hólmana verða styrktir með grjótvörn til að draga úr rofi, einkum á þeim hlutum sem snúa að norðanáttum. Á öðrum stöðum verða lægri grjótkantar sem auðvelda fuglum að komast upp á hólmana. Yfirborð hólmana verður mótað með jarðvegi, mól og gróðri. Markmið framkvæmdarinnar er að bæta aðstæður fyrir fuglalíf, auka líffræðilega fjölbreytni og skapa betri vaxtarskilyrði fyrir votlendisgróður. Jafnframt er stefnt að því að stuðla að bættum vatnsgæðum í Reykjavíkurtjörn. Við framkvæmdir verður leitast við að lágmarka risk á lífríki tjarnarinnar og nærumhverfi hennar.

Framkvæmdaröð Í upphafi verður komið fyrir nauðsynlegri vinnuaðstöðu og aðkoma að framkvæmdasvæðinu undirbúin. Því næst verður núverandi hólmi hreinsaður af óæskilegum gróðri og lausum efnum eftir því sem þörf krefur. Að því loknu verður hafist handa við uppbyggingu og stækkun núverandi hólma og gerð tveggja nýrra hólma með fyllingarefni og grjóti. Hólmarnir verða mótaðir með náttúrulegu yfirbragði og grynningum á milli þeirra. Bakkar verða styrktir með grjótvörn til að koma í veg fyrir rof, einkum á þeim hlutum sem snúa að norðanáttum. Að lokum verður gengið frá yfirborði með jarðvegi, mól og viðeigandi gróðri. Markmið framkvæmdarinnar er að bæta aðstæður fyrir fuglalíf og votlendisgróður, auka líffræðilega fjölbreytni og stuðla að bættum vatnsgæðum í tjörninni.

Reykjavík

Umsögn

Erindið er framkvæmdaleyfissskilt samkvæmt 1. mgr. 4. gr. reglugerðar nr. 772/2012 um framkvæmdarleyfi, sbr. 1. mgr. 5. gr. sömu reglugerðar, þar sem um er að ræða framkvæmdir sem hafa áhrif á umhverfið og breytir ásjúnd þess.

Samkvæmt 3. mgr. 61. gr. laga nr. 60/2013 um náttúruvernd er skylt að afla framkvæmdaleyfis, eða eftir atvikum byggingarleyfis, vegna framkvæmda sem hafa í för með sér röskun á vistkerfum og jarðminjum sem njóta sérstakrar verndar. Við mat á leyfisumsókn skal líta til verndarmarkmiða 2. og 3. gr. laganna og jafnframt huga að mikilvægi náttúruminjanna og sérstöðu þeirra í íslensku og alþjóðlegu samhengi.

Ásjúnd nú

Ásjúnd eftir fyrirhugaðar framkvæmdir

Náttúruverndarstofnun bendir á að Tjörninn og Vatnsmýrin séu á náttúruminjaskrá vegna mikilvægis þeirra fyrir fuglalíf, varp og útivist. Að mati stofnunarinnar fellur markmið framkvæmdarinnar, að bæta búsvæði fugla og styrkja vistkerfi Tjarnarinnar, vel að verndargildi svæðisins. Mikilvægt sé þó að framkvæmdin verði útfærð þannig að rask á núverandi búsvæðum verði sem minnst og að hún stuðli að aukinni fjölbreytni lífríkis. Stofnunin bendir jafnframt á að Tjörninn njóti sérstakrar verndar samkvæmt 61. gr. náttúruverndarlaga nr. 60/2013. Þar sem framkvæmdin muni hafa í för með sér rask á botni Tjarnarinnar sé mikilvægt að það verði takmarkað eins og kostur er og að framkvæmdin skili þeim ávinningi fyrir lífríki og vistkerfi sem stefnt er að.

Náttúrufræðistofnun tekur undir markmið framkvæmdarinnar um að bæta búsvæði við Tjörnina og telur að endurnýjun og fjölgun hólma geti styrkt varp- og hvíldarsvæði fugla og aukið fjölbreytni búsvæða. Mikilvægt sé að vistfræðileg markmið ráði útfærslu framkvæmdarinnar og að rask á núverandi lífríki verði sem minnst. Jafnframt er bent á að grjótnir, girðingar og önnur mannvirki þurfi að vera útfærð þannig að þau valdi fuglum og andarungum ekki hættu og að greið leið sé milli vatns og hólma. Þá er lögð áhersla á fjölbreytta varpaðstöðu fugla, meðal annars með skjólgefandi gróðri og opnum svæðum sem nýtast kríu til varps. Einnig er talið mikilvægt að halda aftur af útbreiðslu hvannar og annars hávaxins gróðurs til að viðhalda fjölbreyttum varpskilyrðum. Náttúrufræðistofnun tekur jafnframt undir að framkvæmdir og annað rask fari fram utan varptíma fugla. Mikilvægt sé að raskandi framkvæmdum verði lokið áður en varp hefst og að truflun á fuglum sem nýta svæðið yfir vetrartímann verði sem minnst. Að mati stofnunarinnar getur framkvæmdin bætt búsvæði við Tjörnina ef tekið verður mið af framangreindum sjónarmiðum við hönnun og framkvæmd hennar.

Framkvæmdartími:

Framkvæmdartíminn er 27. október 2026 – 27. nóvember 2027. Stefnt er að því að hefja framkvæmdir eins fljótt og auðið er, áður en að frysta fer. Jarðvinna, uppbygging hólmannna og frágangur grjótvana verða sett í forgang, en gróðursetning og endanlegur yfirborðsfrágangur geta farið fram síðar þegar aðstæður leyfa. Við framkvæmdina verður lögð áhersla á að lágmarka rask á lífríki tjarnarinnar og umhverfi hennar.

Framkvæmdarleyfið er háð eftirfarandi skilyrðum:

- Við framkvæmd verksins er mikilvægt að gæta þess að tímabundið rask á fuglalífi og öðru lífríki verði sem minnst, að vandað verði til frágangs og komið verði í veg fyrir mengun eða annað óþarfa rask. Jafnframt er æskilegt að fylgst verði með árangri aðgerðanna með tilliti til vatnsgæða, búsvæða og líffræðilegrar fjölbreytni.
- Virða skal allar reglur og leiðbeiningar um vinnutíma, merkingar, hávaða og rask við svæðið þannig að framkvæmdin valdi sem minnstu raski eins og mögulegt er. Einnig skal tryggja að vinnusvæði sé snyrtilegt
- Framkvæmdartíma skal lokið innan tilgreinds tíma og er minnt á að framkvæmdarleyfið fellur úr gildi hafi framkvæmdir ekki hafist innan 12. mánaða frá útgáfu .ess, sbr. 1. mgr. 14. gr. reglugerðar um framkvæmdarleyfi

Niðurstaða

- Ekki eru gerðar skipulagslegar athugasemdir við veitingu framkvæmdaleyfis fyrir umræddar framkvæmdir. Við framkvæmdina skal þó taka tillit til þeirra atriða sem fram koma í umsögnum Náttúruverndarstofnunar og Náttúrufræðistofnunar.

f.h. skipulagsfulltrúa Reykjavíkur

Auður Eygló Andrésdóttir
verkefnastjóri